

I N T R O D U C C I Ó

Aquest material addicional està elaborat per complementar els coneixements que es puguin tenir sobre els temes tractats en els exercicis dels quaderns virtuals; no pretén exposar un coneixement exhaustiu, ni suplir un llibre de text.

S'han tractats alguns dels temes que s'ha cregut que estaven menys treballats en els llibres de text o a les gramàtiques de manual.

S'ha procurat posar-hi exemples que fossin fragments de textos ja que els quaderns virtuals que es presenten tenen el text com a base d'estudi, ja sigui per la cohesió textual com per la llengua en general.

El document '**La cohesió textual**' és el que genera els documents que s'han elaborat per ajudar a treballar aquest tema:

- '**L'anàfora**' és un dels més extensos i elaborats; És bàsic per a l'elaboració dels exercicis. Hi ha un **exemple comentat** que complementa l'explicació teòrica.
- El '**procés de definitud**' és un altre document bàsic per treballar la cohesió textual perquè en els llibres de text hi ha molt poca informació. Hi ha un **exemple comentat** que complementa l'explicació teòrica.
- Els '**connectors**' és un intent d'aclarir quins elements lèxics són connectors textuais, quins connecten oracions i quins connecten sintagmes. Aquest document serveix per orientar, però no aclareix del tot la qüestió perquè per a la seva elaboració no s'ha trobat la informació necessària per fer-lo adequat al curriculum de secundària.
- Les '**conjuncions**' és un document que tracta les locucions conjuntives des d'un punt de vista morfològic. S'ha considerat que el tema de l'oració composta està prou tractat en els llibres de text i manuals i, en canvi, la identificació de les locucions conjuntives no.
- '**Semàntica**' és l'apartat que tracta les relacions de significat dels elements lèxics i s'ha tractat tenint present que hi ha relacions de significat que permeten que s'estableixin algunes relacions anafòriques i justifiquen certs SN definits.

Com que per reconèixer que estableixen relacions anafòriques era important saber quins

pronoms febles estaven gramaticalitzats al verb i quins no s'ha fet un document sobre els verbs pronominals i un altre amb uns quadres amb verbs pronominals i el seu significat.

- '**Verbs pronominals**' és un document que pretén donar els recursos per destriar els verbs pronominals dels que no ho són; tot i que es té plena consciència de la dificultat de l'empresa.
- '**Quadres de verbs pronominals**' és un document que recull els quadres de verbs pronominals, amb el seu significat, que hi ha a la Gramàtica del català contemporani.

Per acabar hi ha dos document complementaris dels que s'han esmentat fins ara:

- '**Vocabulari**' és un vocabulari de termes que apareixen en els documents de 'Material addicional' i que poden oferir dificultats de comprensió però que són necessaris per a l'explicació teòrica.
- '**Abreviatures**' és un document que recull les abreviatures que s'empren en el 'Material addicional' i en els quaderns virtuals; no tant per entendre què volen dir sinó per establir una nomenclatura i emprar les mateixes en els exercicis.

L A C O H E S I Ó T E X T U A L

Hi ha dos tipus de mecanismes o procediments bàsics en la cohesió textual d'un text : els lèxics, o més ben dit lexicosemàntics, i els gramaticals o sintàctics que poden dependre del context situacional (pragmàtic).

Quan parlem de procediments gramaticals ens referim a:

- L'anàfora: La repetició d'un significat al llarg del text en forma de pronom, determinant, sintagma o elisió (anàfora el·líptica).
- El procés de definitud: Quan volem introduir en el text un nou element que no és conegut pel nostre interlocutor ho fem amb un sintagma nominal indefinit. Les altres aparicions d'aquest element discursiu seran en forma de SN definit, ja sigui ple, pronominalitzat o el·líptic. Aquest procés permet l'aparició d'elements del discurs que d'alguna manera són predictibles.
- Els connectors, que poden ser textuais, si es refereixen al repartiment del text ; interoracional conjuncions ,si enllacen oracions coordinades o subordinades i intraoracionals (algunes conjuncions i les preposicions) si estableixen una connexió dins de la mateixa oració .
- Relacions entre els temps verbals. (Aquest aspecte no es tracta en aquest treball)

Pel que fa als procediments lexicosemàntics estem parlant de:

- La repetició d'un SN al llarg del text, però ha de tenir el mateix referent si no no cohesiona el text.
- Les relacions d'implicació lèxica com la hiponímia i la sinonímia
- Les relacions d'oposició lèxica com l'antonímia, la complementarietat i la inversió.
- Les relacions associatives com la relació part-tot o la de causa-efecte.
- Els camp semàntics i els camps lèxic cohesionen el text

A N À F O R A

L'anàfora és un dels mecanismes bàsics de la cohesió textual.

Anàfora en grec vol dir repetició. Perquè un text sigui coherent cal que els continguts es vagin repetint, si no ens perdríem i no entendríem bé de què estem, o se'ns està, parlant. Per no anar repetint sempre el mateix mot i fer el text pesat i il·legible s'empra el recurs de l'anàfora en què el mateix significat es repeteix amb un pronom (personal, adverbial, possessiu, demostratiu,...), un sintagma...

(...)“_Mamà! Doncs vostè no sap on som! La senyora és **Donya Pilar Prim**
_féu el noi, fingint a son torn.

_Ah!... dispensi, **senyora!** Jo he vingut a veure **la senyora que té llogat el xalet de les acàcies** ¿Qui m'havia de dir que aquí trobaria **la senyora Prim?** Però i **vostè, senyora,** és mare de **l'Elvireta, d'aquella senyoreta tan guapa**? Si semblen germanes, Déu meu! Si semblen germanes...

La Pilar en protestà.

(...)

_Senyora, vostè és extremadament galant...

_La mamà té fama de molt justa _interposà el jove, a punt de rebentar de satisfacció.

_Ja tindrà, doncs, la bondat de saludar **aquella senyoreta** i dir-li que he sentit molt no veure-**la**.”

Narcís Oller *Pilar Prim*

El que està en negreta té com a referent “**Pilar Prim**” i el que està en negreta i subratllat la seva filla **l'Elvira**. I serien relacions anafòriques de referència.

Una altra definició: L'anàfora és la relació que s'estableix entre un element, generalment pronominal, i un altre _antecedent_ ja donat prèviament en la mateixa frase o en una altra d'anterior.

Podríem definir tipus d'anàfora: l'anàfora de referència en què tots els elements que mantenen la relació anafòrica són coreferents (es refereixen a la mateixa persona o cosa). Anàfora de sentit si no són coreferencials, és a dir, si només es reflecteix el sentit del referent. Anàfora el·líptica és quan hi ha anàfora zero, quan en comptes d'aparèixer un pronom o un sintagma s'elideix perquè ja se sobreentén i pot ser de referència i de sentit, segons la naturalesa dels sintagmes que estableixen la relació anafòrica.

Anàfora de referència

És la que s'estableix entre dos sintagmes o pronoms que fan referència al mateix individu, objecte, propietat...; en aquest cas es diu que els elements en qüestió són coreferents.

Es dona sempre entre sintagmes nominals

Poden establir relació anafòrica referencial amb un SN:

- Els noms propis.
- Els pronoms personals forts i febles definits. “hi” hi és inclòs sempre que equivalgui a “li” i s’hagi canviat per la combinació [li+li,lo,la,los,les]. Cal remarcar que els pronoms febles adverbial i neutre (ne, hi, ho) no estableixen relacions anafòriques de referència.
- Els pronoms i determinants possessius.
- Els pronoms relatius (que, art.+qual, qui).
- Els pronoms i determinants indefinits poden fer d’antecedent: “va entrar algú perquè el vaig veure pel retrovisor...”; “Algun em mirava de reüll i jo procurava evitar-li la mirada”
- Tant els pronoms personals pròpiament dits: jo, tu...; em, et, el, la, li...; el meu, la seva, llur...; (no pas els anomenats adverbials o neutre: “en, hi, ho”), els pronoms relatius o els demostratius (aquest, aquell... que es refereixen a SN que han aparegut o apareixeran en el text.
- Els SN definits amb nom comú basats en les relacions lèxiques d’implicació: relacions de sinonímia i d’hiponímia. Per exemple: “Barcelona”, “la ciutat comtal”, “la capital del principat”, “Barcino”.

L’exemple que posem a la relació d’anàfora de referència és un fragment de la Plaça del Diamant en què Mercè Rodoreda ens diu que la Natàlia està contenta d’aquesta manera.

“Vaig desar els rosaris a la tauleta de nit per abocar-me a mirar el jardí de sota. **El fill dels veïns, que** feia el soldat, prenia la fresca. Vaig fer una boleta de paper , vaig tirar-la-**hi**, i em vaig amagar.”

Mercè Rodoreda *La Plaça del Diamant*

“El fill dels veïns” és coreferent amb el pronom relatiu “que” i amb el pronom feble “hi”, observem que “hi” és fruit de la combinació de “la+li”, per tant no estem parlant del pronom adverbial “hi” sinó del personal “li”

Anàfora de sentit

L'anàfora de sentit és la repetició del significat d'un fragment de l'oració (S.Prepos., S. Adv., S. Verbal, atribut i O. subordinada) a través de:

- Els pronoms febles adverbial i neutre (en, hi, ho). La presència d'aquests pronoms agilitza el discurs a causa de la seva forma monosil·làbica.
- La [proforma](#) “fer-ho” que serveix per agilitzar el discurs perquè pot establir una relació anafòrica amb una frase, més d'una i el sentit global que se'n desprèn (veure el document 'exemple anàfora'). Per exemple:

“L'única cosa, un cop presa la decisió, que el preocupava era haver de buscar una model. **Ho va fer** i la va trobar”

M. Casacuberta “Els noms de Rusiñol”

'**ho va fer**' estableix una relació anafòrica de sentit amb l'oració subordinada 'haver de buscar una model'.

(...) L'Eulàlia s'aixecà i li féu un petó : “Ja veig que haurem d'anar a casament.” La Teresa esclatà a riure. “Sí que vas de pressa. L'Eulàlia, que s'havia tornat a asseure i s'havia quedat molt seriosa, tot d'una alçà els braços i picà de mans: “Ja **ho** tinc! El faré venir. O jo no sóc ningú o ballareu junts. Vine ben maca.” L'endemà mateix, bastant d'hora, la Teresa entrava a la botiga de Terenci Farriols a comprar-se roba per al vestit. Terenci Farriols era un home alt i prim , educadíssim: “Senyora Rovira, encara que no s'**ho** cregui, en aquest moment pensava en vostè.” La Teresa s'assegué rient: “No m'**ho** crec. Ensenyi'm blondes, ¿Vol fer el favor? I setí per a un dominó.” Farriols la mirà una mica sorprès :”**En** tenim de precioses, d'una qualitat que potser vostè no ha vist mai.”(...)

(...) Valldaura havia tornat un parell de vegades a Barcelona i la Teresa li havia ofert uns tes deliciosos. Una tarda es declarà. Havia passat una estona amb la tassa als dits, sense dir res, preocupat. Ella quedà pensativa , amb els ulls baixos. No digué ni sí ni no. Simplement: havia estimat molt el seu marit i encara **hi** pensava.(...) “Ahir ens quedà un problema per resoldre”, li contestà Valldaura, i tot mirant-la greument afegí que **hi** havia anat a buscar un petó. “ Un petó voldrà dir que no hi ha problema” . (...)

Mercè Rodoreda “Mirall trencat” capítol III

L'antecedent de “ho” a ‘ja **ho** tinc’ pot ser un antecedent perdut. L'oració que faria d'antecedent podria ser ‘què faré’ o semblant.

L'antecedent de “ho” a ‘no s'**ho** cregui’ és ‘ que en aquest moment pensava en vostè’ i la prova és que podem intercanviar l'ordre de les frases.

‘No m'**ho** crec’ ‘que en aquest moment pensés en mi’. Fixem-nos que només es repeteix una part del significat de la frase, perquè el temps verbal canvia, com que ho diuen persones diferents canvien els pronoms personals ‘en vostè’ i ‘en mi’.

A ‘**En** tenim...’ ‘en’ reproduïx el sentit de ‘blondes’ però no estem parlant de les mateixes, només de ‘blondes’

A ‘**hi** pensava’ repetim el significat de ‘marit’ però no podem recuperar el SN perquè si substituïm aquest ‘hi’ hi afegirem una preposició ‘pensava en el seu marit’, per això s'estableix una relació anafòrica de sentit i no de referència.

- Els pronoms demostratius de lloc: allà, allí, aquí... i El neutre: això.
- Els pronoms relatius adverbials: on, [prep+què], [prep.+qual].

La relació entre els dos significats no serà coreferencial sinó que repeteixen el significat d'un fragment discursiu però fixem-nos en els exemples que no és com a la relació

anafòrica de referència en què podríem posar el mateix SN definit en el lloc del sintagma amb qui estableix relació anafòrica (vegeu el document 'exemple anàfora').

A "En Jordi s'ha comprat **un cotxe**, jo també me'n compraré un" La relació anafòrica s'estableix amb el significat de "cotxe" però el cotxe d'en Jordi i el que em compraré no són coreferents perquè no seran el mateix cotxe.

" Si parlen del bacallà amb un portuguès, **hi** trobaran una evident curiositat. Si **li** parlen de la unió ibèrica, potser no tant." Aquest exemple tret del llibre de J. Pla "Direcció Lisboa" és prou il·lustratiu: "**hi**" estableix relació anafòrica amb el sintagma 'en el fet de parlar del bacallà amb un portuguès', que clarament no trobem abans del pronom perquè el pronom el que fa, en l'anàfora de sentit, és repetir bona part del significat, però no exactament el mateix. Observem "**li**" i veiem que estableix relació anafòrica de referència amb el SN 'un portuguès' del S. Prep. "amb un portuguès" i aquí sí que estem parlant del mateix portuguès i si hi poséssim el SN ple la frase quedaria 'Si parlen de la unió ibèrica a aquest portuguès, potser no tant' . Sí que ha canviat la preposició però el significat del SN l'hem recuperat sencer.

Anàfora el·líptica o elisió

Consisteix a elidir un element perquè ja se sobreentén, normalment perquè ja ha aparegut anteriorment i es pot sobreentendre sense utilitzar cap pronom o sintagma.

L'anàfora el·líptica pot ser un subtipus de l'anàfora de referència o l'anàfora de sentit:

- a) "En Pere ja és aquí. () Va arribar anit, per això encara () dorm (**en Pere**)
- b) El nen plora i la nena també () (**plora**)
- c) En Pere promet que () vindrà (**en Pere**)

Els () indiquen on hi ha anàfora el·líptica i el sintagma ple entre parèntesi el que s'ha elidit.

Veiem que en a) i c) estableix una relació anafòrica de referència perquè l'antecedent i el sintagma elidit són coreferents. Mentre que a b) s'estableix una relació anafòrica de sentit perquè l'antecedent i el sintagma elidit tenen el mateix significat però no són coreferents,. Recordem que un verb i els pronoms adverbial i neutre (ne, hi, ho) no poden ser-ho, de coreferents.

(...)Tothom sabia, és a dir, el servei i uns quants amics, que el senyor Nicolau volia fer un obsequi a la senyora Teresa perquè quan celebraren el mig any de casats li havia regalat **un armari japonès de laca negra amb incrustacions de nacre i or, preciós**, però que ()1 no l'havia entusiasmada. Ell tingué una decepció: “Ja ho veig, no ho he ensopegat i ()2 costa un dineral; però, com que a mi ()3 m'agrada me'l quedaré i a tu et regalaré una cosa que et faci més il·lusió.” (...)

Mercè Rodoreda “Mirall trencat” capítol I

Fixem-nos quina agilitat que donen al text les relacions anafòriques, en aquest cas el·líptiques. Aquí tenim una **relació anafòrica de referència** perquè s'estableix entre un SN ‘un armari japonès de laca negra amb incrustacions de nacre i or, preciós’ i un subjecte el·líptic a ()1, ()2 i ()3.

(...) No **digué** ni sí ni no. Simplement ()1: havia estimat molt el seu marit i encara hi pensava; “ **El que vostè m'acaba de dir** m'afalaga molt, però ()2 és tan inesperat ...”

Mercè Rodoreda “Mirall trencat” capítol III

Continuant amb “Mirall trencat” veiem aquest exemple de **relació anafòrica de sentit**. A ()1 hem elidit el verb ‘digué’, també el subjecte però ara ens centrem en les relacions anafòriques de sentit. A ()2 s'ha elidit tota una oració subordinada substantiva de relatiu que aquí fa de subjecte el·líptic.

A la frase “En Pere no té dona. En Pau sí i l'estima molt” l'antecedent de “l” no és ‘la dona d'en Pere’ sinó ‘la dona d'en Pau’, aquest antecedent no apareix en l'estructura superficial, per això s'anomenen **antecedents perduts**. Si parafrasegéssim aquesta frase quedaria: “En Pere no té dona. En Pau sí que té dona i s'estima molt la seva dona”.

(...) L'Eulàlia s'aixecà i li féu un petó : “Ja veig que haurem d'anar a casament.” La Teresa esclatà a riure. “Si que vas de pressa. L'Eulàlia, que s'havia tornat a asseure i s'havia quedat molt seriosa, tot d'una alçà els braços i picà de mans: “Ja **ho tinc!** El faré venir

Mercè Rodoreda “Mirall trencat” capítol III

L'antecedent de “ho” a ‘ja **ho tinc**’ pot ser un antecedent perdut. L'oració que faria d'antecedent podria ser ‘què faré’ o semblant.

Com a exemple analitzarem el començament de *Mirall trencat* de Mercè Rodoreda.

En Vicenç ajudà el senyor Nicolau a pujar al cotxe. “Sí, senyor, com vostè mani”. Després pujà la senyora Teresa. Sempre ho feien així, primer ell, després ella, perquè a l’hora de baixar havien d’aguantar-lo entre tots dos. (...) El senyor Nicolau explicava a tothom que en Vicenç valia molt, que si no el tingués es vendria la berlina perquè no es fiaria de cap més cotxer. I com que el senyor Nicolau era generós, en Vicenç en treia molt de profit.

Berlina: Cotxe tancat de quatre rodes i de dos seients o de quatre.

- Relacions anafòriques amb ‘Vicenç’. Són coreferencials, **anàfora de referència**, en *Vicenç* i *el*; Mentre que *cotxer* hi manté una **relació anafòrica de sentit** perquè sí que en Vicenç és cotxer, però no tots els cotxers són en Vicenç. El mateix text ens diu precisament això. *En Vicenç* i *cotxer* no tenen el mateix referent tot i que comparteixen una part del significat.
- En canvi la repetició del nom, que a més a més és un nom propi i la substitució pronominal pel pronom *el* mantenen una relació anafòrica de referència perquè es refereixen a la mateixa persona, tenen el mateix referent.
- Relacions anafòriques amb ‘Senyor Nicolau’. Hi tenen relació anafòrica de referència **coreferencials** *el senyor Nicolau, senyor, vostè, ell, lo, en*, i les anàfores el·líptiques en els subjectes dels verbs *tingués* i *es vendria*
- Relacions anafòriques amb *Senyora Teresa*. Hi tenen relació anafòrica de referència: *ella*.
- **entre tots dos**: ‘tots dos’ té com a referent ‘la senyora Teresa’ i ‘en Vicenç’, manté una relació anafòrica amb dos elements apareguts anteriorment. Tot i que té un significat de grup podríem dir que s’estableix una anàfora de referència.
- *Sempre ho feien així*: Aquí tenim una anàfora el·líptica de sentit en el subjecte del verb perquè el referent és: el senyor Nicolau, la senyora Teresa i en Vicenç.
- *Sempre ho feien així*: El sintagma verbal ‘fer-ho’ manté relació anafòrica de sentit amb els sintagmes verbals de frases precedents en el discurs: *En Vicenç ajudà el senyor*

Nicolau a pujar al cotxe. “Sí, senyor, com vostè mani”. Després pujà la senyora Teresa. La combinació de ‘fer’ i ‘ho’ fa avançar el discurs actualitzant-nos el que s’ha dit fins aquell punt, el fa coherent i l’alleugereix.

Una manera de comprovar si hi ha anàfora de referència és anar substituint-les tots per la unitat lèxica que creiem que hi l’anàfora:

En Vicenç ajudà el senyor Nicolau a pujar al cotxe. “Sí, senyor Nicolau, com vostè el senyor Nicolau mani”. Després pujà la senyora Teresa. Sempre ho en Vicenç el senyor Nicolau i la senyora Teresa feien així, primer ell el senyor Nicolau, després ella la senyora Teresa, perquè a l’hora de baixar havien d’aguantar-lo el senyor Nicolau entre tots dos en Vicenç i la senyora Teresa. (...) El senyor Nicolau explicava a tothom que en Vicenç valia molt, que si no el en Vicenç el senyor Nicolau tingués el senyor Nicolau es vendria la berlina perquè el senyor Nicolau no es fiaria de cap més cotxer. I com que el senyor Nicolau era generós, en Vicenç en del senyor Nicolau treia molt de profit.

Observem que a *ho feien* i *cap més cotxer* No hem pogut substituir-ho, perquè s’estableix una relació anafòrica de sentit.

Si escriguéssim aquest paràgraf sense aplicar-hi els recursos anafòrics quedaria una cosa així:

En Vicenç ajudà el senyor Nicolau a pujar al cotxe. “Sí, senyor Nicolau, com el senyor Nicolau mani”. Després pujà la senyora Teresa. Sempre el senyor Nicolau, la senyora Teresa i en Vicenç ho feien així, perquè a l’hora de baixar havien d’aguantar el senyor Nicolau entre en Vicenç i la senyora Teresa. (...) El senyor Nicolau explicava a tothom que en Vicenç valia molt, que si el senyor Nicolau no tingués en Vicenç el senyor Nicolau es vendria la berlina perquè el senyor Nicolau no es fiaria de cap més cotxer. I com que el senyor Nicolau era generós, en Vicenç treia molt de profit del senyor Nicolau.

“**ho feien**” La proforma “fer-ho” no es pot substituir sense perdre alguns matís com la idea de l’ordre en què entraven al cotxe.

EL PROCÉS DE DEFINITUD*

És el procés pel qual un sintagma nominal indefinit esdevé definit al llarg del text. La primera vegada que s'esmenta un individu o objecte que no és conegut pel nostre interlocutor se sol emprar un SN indefinit o un nom propi, en les mencions successives s'empra un SN definit, que pot ser un pronom o el·líptic.

Això vol dir que quan trobem un SN indefinit en un text interpretem que és un nou element del discurs, un element que no havia estat esmentat abans. En canvi, quan el SN és definit interpretem que es refereix a un element del discurs que ja ens és conegut per la raó que sigui. El SN definit serveix per activar-lo, per fer-lo present en el punt del discurs en què ens trobem.

Els pronoms definits (ells, ella, la, els, li, etc.) reactiven un element del discurs que ja ha aparegut prèviament, que ja ha estat activat.

Compareu els fragments de discurs de (1).

(1) a. Un noi pujava l'escala quan ella baixava. Un noi va trucar al segon pis.

b. Un noi pujava l'escala quan ella baixava. El noi va trucar al segon pis.

- El SN el noi de (1b) aporta informació coneguda, predictable¹ a través del context, ja que prèviament ha aparegut un SN indefinit que ens ha introduït l'element discursiu. Els SN subratllats de (1b) estableixen relació anafòrica. Els de (1a) no.

Un SN aporta informació predictable quan la informació és recuperable pel discurs, pel context situacional o pel coneixement del món compartit pels parlants.

El parlant empra un SN indefinit quan considera que el seu interlocutor no coneix l'entitat o individu que té previst introduir en el discurs. El SN indefinit permet introduir informació nova, no coneguda, en el discurs. A (2) l'emissor sap molt bé amb qui s'ha casat però, com que creu que el receptor no ho sap, empra un SN indefinit en lloc d'un definit com ara el noi d'Oix, en Pere, el germà de la Isabel, etc.

(2) M'he casat amb un noi d'Oix.

1 *adj* 1 Que es pot predir. 2 LING Dit de l'element lingüístic que és pronosticable a partir de l'aplicació d'una o més regles.

El SN definit mantindrà una relació anafòrica de referència amb el SN indefinit o un nom propi aparegut abans.

Quines són les condicions que permeten que un SN aparegui definit en el text:

Deixem de banda aquí els noms propis, els quals són com etiquetes que ens permeten de designar ràpidament entitats de l'univers del discurs. Sempre pressuposen informació coneguda, per això són SN definits, encara que no tots portin determinant (la Maria, Badalona, Montserrat, etc.).

Que mantingui una relació anafòrica amb un antecedent en el text o pel que s'anomenen "factors pragmàtics", que en aquest cas són el context situacional i que l'emissor i receptor tinguin el mateix coneixement del món.

- I. L'aparició d'un SN definit pot quedar legitimada **perquè estableix una relació anafòrica amb un antecedent discursiu.**

a) La relació anafòrica entre un SN indefinit i un de definit pot ser transparent (és a dir, el nom comú és el mateix o bé el SN definit està format per un pronom):

- (3) a. Un noi pujava l'escala quan ella baixava. El noi va trucar al segon pis.

b. Ahir vaig conèixer una lingüista de Mallorca. Avui ja li he enviat un missatge. [li = a la lingüista de Mallorca]

b) La relació anafòrica pot estar basada en una relació lèxica d'hiponímia, de sinonímia, d'inversió, etc.

- (4) Pels carrers es trobava a cada pas un piano de maneta que feia ballar una mona al compàs de les melodies que sortien de l'instrument com si el manubri les arrossegés. .

Relació de sinonímia entre manubri i piano de maneta

Instrument és l'hiperònim de piano de maneta.

c) La relació anafòrica pot ser associativa (per exemple la relació part– tot, la relació causa efecte, etc.).

(5) Passaran a una llarga cambra amb una llar altívola. La catifa havia estat llevada, les bugies brillaven amb tot esclat, el foc flamejava i espetegava a la llar.

Com que hem mencionat una llarga cambra podem parlar de les seves parts, de la mateixa manera que havent mencionat una llar es pot parlar del foc que n'és part. De fet, a (5) podríem substituir el SN la catifa pel SN la catifa de la llarga cambra o el SN el foc per el foc de la llar, etc. i així fer explícit el lligam entre els SN definits i el SN indefinit que els legitima.

Les nocions “part de”, “propietat de”, “atribut de” permeten gran nombre d'associacions anafòriques. Si hem introduït el SN un mestre podem introduir SN definits com ara els (seus) alumnes, la classe, l'escola, etc.

Fem una especial atenció a la relació part-tot perquè és la relació que justifica bona part dels elements lèxics que hi ha en el text i per tant és importantíssima perquè el text estigui cohesionat.

II. **L'aparició d'un SN definit pot quedar legitimada per factors pragmàtics:** pel context situacional o pel coneixement del món compartit per emissor i receptor.

a) Pel context situacional:

(6) a. Pots passar-me el saler? (dit a taula) (el saler = aquell saler que hi ha allà)

b. Tanqueu la finestra! (la finestra = la finestra que hi ha a la sala)

b) Pel coneixement del món compartit:

(7) Si aneu a Girona, visiteu la catedral i les muralles (donem per fet que el receptor sap - o que deduirà- que a Girona hi ha catedral, muralles, etc.)

- Emprem els SN definits el sol, el cel, la terra, la lluna, etc. perquè en el nostre món immediat només hi ha un sol, un cel, una lluna, etc.
- Sovint, els modificadors del SN definit recullen informació del discurs previ i capaciten el receptor per identificar fàcilment el referent. Si ja he explicat al meu interlocutor que ahir en Pere va venir amb una companya francesa podré respondre (8b) en el diàleg següent. Altrament, la resposta adequada serà (8c):

(8) a. - Qui t'ha telefonat?

b. - La noia que va venir ahir amb en Pere / La companya noia francesa d'en Pere.

c. - Una noia que va venir ahir amb en Pere / Una companya noia francesa d'en Pere.

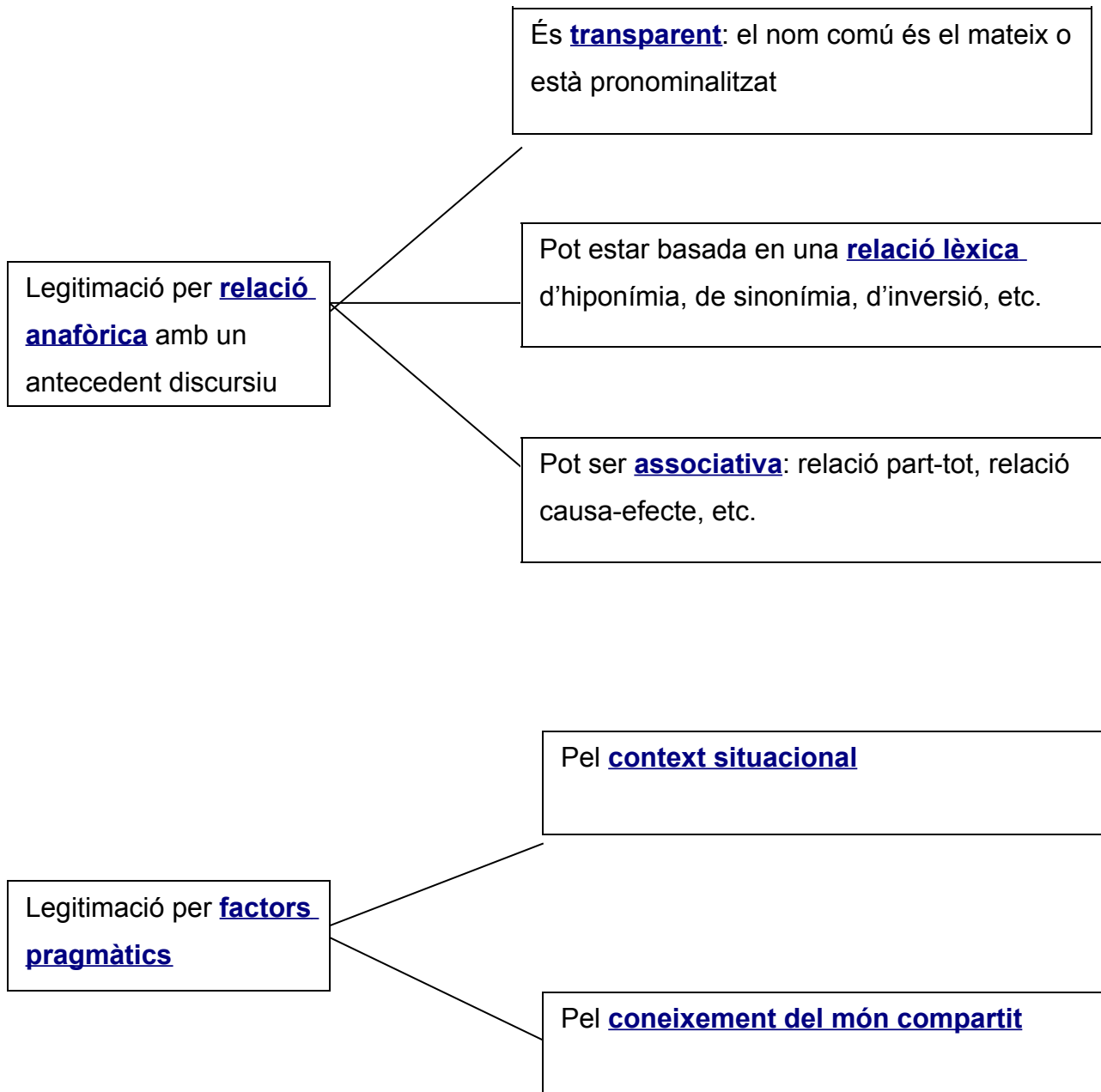
- Els modificador (adjectius, SP, relatives) aporten informació que fa recuperable el SN: refresquen la memòria del receptor.
- Apareixen com a SN definits els que contenen un superlatiu, un nom abstracte o un especificador com ara primer, darrer, etc.

(9) a. el pitjor govern, el millor vi, la noia més simpàtica de la classe

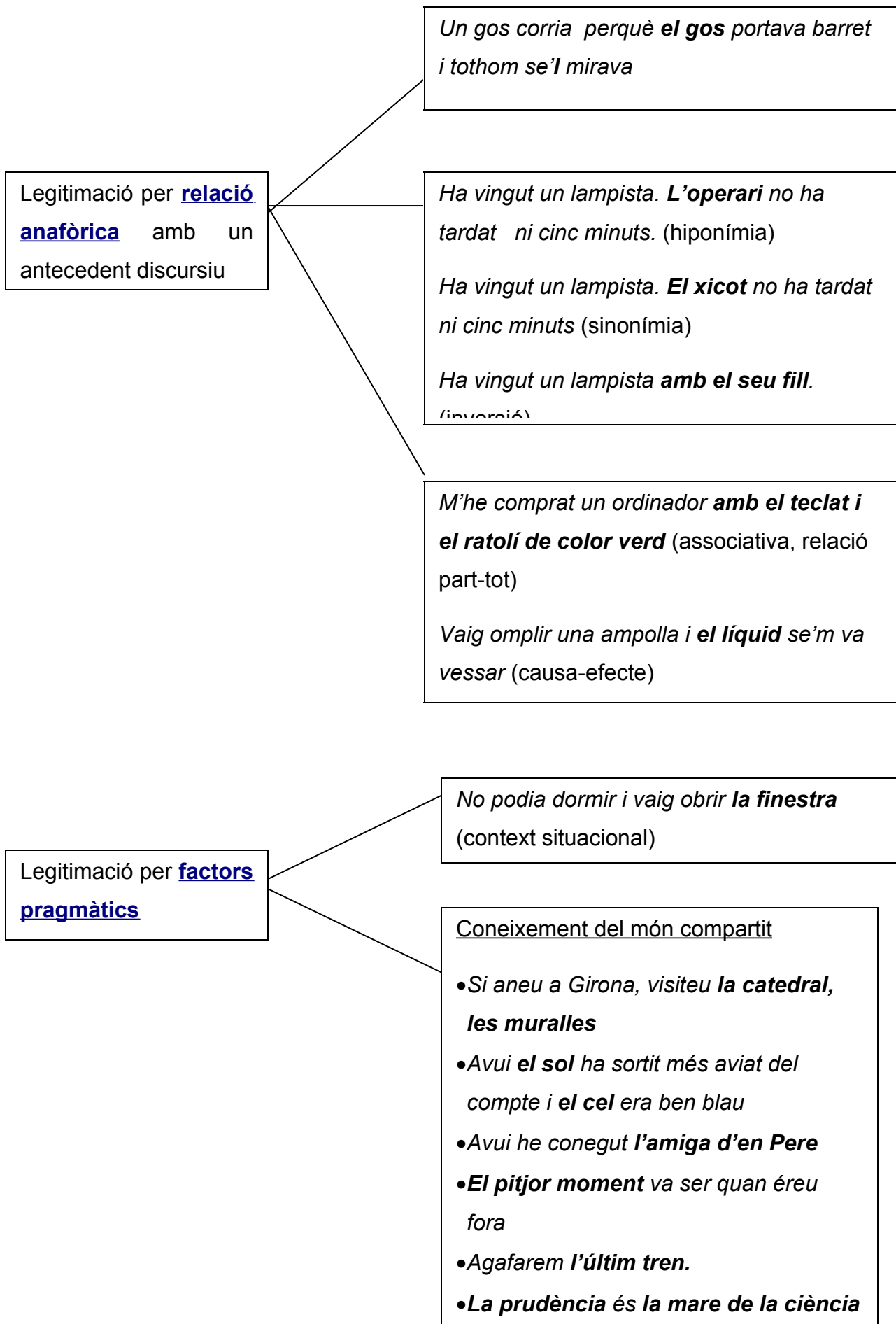
b. la primera persona que entri, el darrer tren

c. la prudència, la sinceritat, la pau

- Si diem un sintagma amb nom abstracte és emprat amb un determinant indefinit, caldrà que hi afegim un modificador com ara 'justa': 'Volem una pau justa'. No és possible *'Volem una pau'. En el SN 'una pau justa', el nom 'pau' s'interpreta com un tipus de situació, ja no és un nom abstracte.

Quadre de definicions

Quadre amb d'exemples

Exercici: Indiqueu com queden legitimats els SN definites que apareixen en els textos següents:

A. Un as del bàsquet alt i prim va pujar a un cotxe estranger al costat del seu pare, baixet i grassonet. El fill conduïa atentament, clarament cohibit per la presència de l'ancià... L'estrany comportament de l'atleta semblava totalment inexplicable. El pobre xicot ben segur que tenia algun problema...

Al costat del seu pare: 'Al costat' es justificaria pel coneixement del món compartit, perquè és un nom espacial (tota persona té costats) .

A 'el seu pare' hi ha una relació d'inversió lèxica 'pare-fill' i això afavoreix que es pugui emprar un SN definit. I 'seu' és coreferent amb 'un as del bàsquet'.

El fill.- Hi ha una relació d'inversió lèxica 'pare-fill' ; per tant, s'estableix una relació anafòrica referencial amb 'un as del bàsquet'. Això justifica aparició de l'article definit.

La presència de l'ancià .- 'Presència' és un nom abstracte i 'ancià' és un sinònim de 'pare' perquè dels dos individus que apareixen en el text, lògicament, el de més edat ha de ser el pare.

L'estrany comportament.- 'Comportament' és un nom abstracte

l'atleta.- "Atleta" és un sinònim d' 'as del bàsquet'; per tant, podem usar article definit perquè aporta informació coneguda.

El pobre xicot.- És un sinònim d' 'l'as del bàsquet', per tant, hi manté una relació anafòrica de referència.

B. La Maria va trobar un armari i un llum d'oli antics a les golfes d'una casa abandonada. El seu pare ha netejat el moble i l'ha deixat com nou. Ara diuen que un antiquari els el vol comprar, però ells no se'l volen vendre.

La Maria.- És un nom propi.

les golfes d'una casa abandonada.- S'estableix una relació semàntica associativa entre casa i golfes', perquè les golfes són una part de la casa. Per tant, el SN "les golfes" pot ser definit encara que 'una casa' sigui indefinit

El seu pare.- Hi ha una relació d'inversió lèxica 'pare-filla' que justifica l'ús d'article definit

El moble.- Hi ha una relació lèxica d'hiponímia: 'moble' és hiperònim d'"armari".

L'ha deixat.- El pronom feble 'el' ('l) manté una relació anafòrica de referència transparent amb 'el moble'.

Els .- Hi ha una relació anafòrica de referència mitjançant un pronom feble i els seus antecedents 'la Maria' i 'el seu pare'

El .- Hi ha una relació de coreferència (és a dir, anafòrica de referència) amb 'l'armari'

Els .- Es manté una relació de coreferència entre un pronom personal fort i 'la Maria' i 'el seu pare'

Els pronom de datiu coreferent a 'la Maria' i 'el seu pare'.

'l .- 'l' estableix una relació de coreferència amb 'l'armari'

'Diuen' porta un subjecte el·líptica que pot ser equivalents a ells (pare i filla) o a una tercera persona arbitrària (la gent diu)

.-Relació de coreferència = relació anafòrica de referència entre un antecedent i un SN definit o pronom

C O N N E C T O R S

Un connector és qualsevol element que fa de lligam entre parts d'una oració *_sintagmes_* i s'anomenen connectors **intraoracionals**, entre oracions i s'anomenen connectors **interoracionals** i entre parts del text, el reparteixen, l'ordenen i són els connectors **textuals**.

Són connectors les preposicions, locucions prepositives, conjuncions, locucions conjuntives, certs adverbis o locucions adverbials i més elements ...

“Eugeni S. Reig em comenta, indignat, que ara **i** adés sent en diferents programes de ràdio l'expressió muntar un pollastre, **i** hi afegeix que "em badaria de riure si no fos perquè la ràbia **i** la pena m'estrenyen el cor **i** em quede desmoralitzat de veure com nosaltres mateixos estem destruint la nostra pròpia llengua. **En efecte**, en valencià és ben viva l'expressió (...)"

Joan Solà. L'AVUI 22-2-06

En aquest petit fragment d'un article de J. Solà tenim quatre conjuncions “i” que fan tipus de connexions diferents.

a) '*ara **i** adés*', '*la ràbia **i** la pena*': la primera uneix dos adverbis en una locució adverbial i la segona dos SN. “i” fa de connector **intraoracional**, perquè està a dins de la mateixa oració

b) ... *m'estrenyen el cor **i** em quede...*: aquí enllaça dues oracions coordinades copulatives. “i” fa de connector **interoracional**, perquè enllaça dues oracions.

c) ..., ***i** hi afegeix que...*: relaciona la part del text precedent amb la que segueix. “i” fa de connector **textual**, perquè relaciona dues parts del text. Fixa't que les oracions ja estan relacionades sintàcticament per la coma *_juxtaposades_* i que si l'eliminéssim no es perdria informació; això passa en aquest cas perquè pel tipus de connector textual que és.

...En efecte,...: seria un altre connector textual que permet que la informació avanci i es reafirmi en el que es dirà relacionant-ho amb el que ja s'ha dit fins ara.

ADDITIUS

- a) de **continuïtat**: i, a continuació, a més; doncs, doncs bé
- b) d'intensificació: encara (més), més encara
- c) de **distribució**: d'una banda... de l'altra; per un costat... per l'altre;
d'entrada, per començar; en primer lloc, en segon lloc...;
finalment, per acabar
- d) de digressió: per cert, a propòsit
- e) de **generalització**: en general, generalment
- f) d'especificació: en concret, especialment, en especial, particularment,
en particular
- g) d'**ampliació**: en efecte, efectivament; certament
- h) d'equiparació: de la mateixa manera, de manera semblant,
igualment, així mateix, paral·lelament

DISJUNTIUS

- a) de **reformulació parafràstica**: és a dir, o sigui, això és, (dit) en altres
paraules, dit d'una altra manera, vull dir
- b) de reformulació no parafràstica: més ben dit, encara millor; més aviat
- c) d'**exemplificació**: per exemple, a tall d'exemple, posem per cas, així (per
exemple)
- d) de resum: en resum, en síntesi, comptat i debatut, ras i curt, total

CONTRASTIUS

- a) d'**oposició**: tanmateix, en canvi; ara (bé); si no; en cas contrari
- b) de restricció: si més no, almenys
- c) de **concessió**: no obstant això, tot i això; malgrat tot, de tota manera, sigui
com sigui, però [usat entre pauses]
- d) de refutació: (ans) al contrari, ben / tot al contrari
- e) de **contraposició**: en realitat, de fet, fet i fet, ben mirat

CONSECUTIUS

per tant, (així) doncs, per consegüent, consegüentment, en conseqüència

Idees per poder entendre què són els **connectors textuais** i poder-los identificar i emprar-los correctament.

- Els connectors uneix i relaciona dues oracions o grups d'oracions, és a dir, paràgrafs
- No hi ha una categoria gramatical de connectors sinó que diverses categories morfològiques poden fer de connectors.
- Identificarem el connector per la funció que faci en el text, no per la categoria morfològica que tingui.
- Els connectors se situen a la frase després d'un punt, ?,!,...o van entre comes, com una aposició.
- Un connector textual és un element invariable, que sovint prové d'una estructura gramatical fossilitzada que perd el seu significat estricte i els elements que la formen no poden variar. P. Ex: *d'una banda...de l'altra* en què el significat no és espacial sinó que agrupa la informació. *És a dir*, no pot ser canviat per **serà a dir*. *Més aviat* no és un sintagma que indiqui temps sinó que introduirà una o més frases que matisaran el que s'ha dit abans.
- De les conjuncions només “i, o, però” poden fer de connectors textuais. Les locucions conjuntives amb la conjunció “que” no poden fer de connectors textuais en cap cas, algunes de les altres és més possible que ho facin.
- Les conjuncions sempre han d'anar entre dos elements que enllacen, per això quan estan en posició inicial després d'un punt, ?,!,...o van entre comes fan de connectors.
- Els adverbis i les locucions adverbials també forneixen el grup de paraules que poden fer de connectors textuais. Aquests, a vegades, inicien la frase fet que pot fer confondre la identificació del connector. Segurament hi ha casos que és dubtós però en principi l'adverbi té un contingut modal, temporal, espacial... i el connector ha d'haver perdut el significat estricte. Ha de ser possible canviar mentalment el S Adv per un altre i que la frase continuï sent correcta.

“en aquests moments, però, ens situem al voltant de...” equival a “Ara “. Però,... “Per dissort, en tronar a Barcelona...” equival a “dissortadament, en tornar..”.

La connexió textual és un mecanisme de cohesió textual que uneix parts d'un text. Hi ha molts de connectors textuais i es poden classificar de diferents maneres. La classificació que oferim es basa en relacions semàntiques que els connectors textuais

estableixen entre els dos elements connectats, relacions que es poden simplificar en quatre: addició, disjunció, contrast i conseqüència.

ADDITIUS: sumen una nova informació a la que ja s'ha dit. *I* (connector additiu per excel·lència), *a més; d'una banda... de l'altra; igualment, etc.*

DISJUNTIUS: expressen que el que es dirà és una alternativa _en el contingut o en la manera de dir-ho_ del que s'ha dit). *O* (connector disjuntiu per excel·lència) *Més aviat, més ben dit, etc.*

CONTRASTIUS: donen a entendre que el que segueix és una informació oposada a la que s'ha donat. *Però* (connector contrastiu per excel·lència) *En canvi; no obstant això; ans el contrari, etc.*

CONSECUTIUS: indiquen que segueix una conseqüència del que s'ha dit: *per tant, doncs, etc.*

Som conscients, malgrat els intents de definició que s'han fet en aquest document, de la dificultat d'identificar els elements lèxics que són connectors textuais dels que no ho són. La dificultat no ens eximeix de la responsabilitat, com a docents, de tractar un tema bàsic en la cohesió textual. En conseqüència, s'aconsella de tractar-lo amb el màxim de generositat, sempre tenint present que l'objectiu és que l'alumnat adquireixi coneixements per poder-se expressar i entendre millor els textos, no fer-ne una anàlisi lingüística rigorosa.

Per ampliar el reconeixement dels connectors textuais es proposen uns enllaços que bàsicament són un llistat de connectors de tot tipus i poden servir, si més no, per ampliar recursos expressius.

<http://www.gencat.net/justicia/serveis/linguistic/eines/criteris/connect/>

S'ha de mirar si tot són connectors que s'avinguin a la definició que s'està intentant donar en aquest document. És una pàgina per ser utilitzada en el Departament de justícia i probablement hi ha expressions que es poden fer servir per introduir frases però potser no són ben bé connectors. També barregen tots les conjuncions, que efectivament són connectors, però sembla que majoritàriament no ho són de textuais.

<http://www.gencat.net/justicia/serveis/linguistic/eines/criteris/criteris.pdf>. similar.

C O N J U N C I Ó

Les conjuncions són nexes que generalment actuen dins de l'oració com enllaç d'oracions compostes, sintagmes o parts de sintagma.

Si tens gana, fes tu el dinar	enllaça oracions
Vols carn o peix	uneix sintagmes
Vols dos o tres talls de carn	uneix parts del sintagma, en aquest cas determinants

Algunes poden fer de connectors textuais (fonamentalment, **i, però, o**), però la majoria no, perquè, més enllà de l'oració no es poden crear relacions sintàctiques de dependència estructural

Per al treball d'investigació, ha llegit molts llibres sobre aquest tema. **Però** no hem d'oblidar que les seves condicions de treball no són les més favorables.

Les conjuncions es poden classificar segons diferents criteris,

Si les analitzem segons el seu funcionament són bàsicament connectors oracionals, no connectors textuais. Si ho fem segons el tipus de relació entre oracions que estableixen, parlarem de Conj. de coordinació, i de subordinació i de interordinació

Les conjuncions són invariables.

Les locucions conjuntives són grups de mots que fan la funció de conjunció.

La conjunció és la classe de mot que serveix per connectar oracions coordinades o subordinades, i en alguns casos també sintagmes. A més de les conjuncions simples (**que, si, com...**) la llengua disposa de recursos per ampliar el grup de les conjuncions i crear-ne de més precises semànticament. El primer consisteix en l'habilitació d'altres classes de mots a conjuncions (**així, tanmateix, o segons**). El segon recurs és la construcció de les locucions conjuntives, que es basa en la combinació d'altres classes de mots gramaticals, o lèxiques (Prep. , Pron., noms i Adv.) amb conjuncions simples, fonamentalment la conjunció **que**. Així una locució conjuntiva funciona com un únic connector oracional, independentment de la naturalesa gramatical dels elements que la formen i com a tal s'ha d'analitzar.

Com que, després que (Adv + con)
 atès que, posat que (participi + Conj.),
 tant per tant, (Adv +Prep. + Adv.)
 més aviat (Adv +Adv)
 en conseqüència, al cap i a la fi, en efecte (Prep. + SN)
 o bé...o bé, (Conj. + Adv.)
 en cas que, tan aviat com, tot i que, tot i amb això, tant per tant...

Les locucions conjuntives només poden encapçalar subordinades adverbials locatives, temporals, de mode, condicionals, causals, consecutives, finals i concessives. També hi podríem considerar les conjuncions de les oracions comparatives, tot i que presenten discontinuitat.

Les locucions conjuntives que introdueixen oracions subordinades aporten un significat que condiona la relació que s'estableix entre l'oració subordinada i la principal; Aquest significat només es pot establir dins un context determinat no al marge de la frase.

Sempre que sortim ,plou (temporal)
 Sempre que volguessis, t'ho diria (condicional)

Les oracions coordinades també es poden connectar amb locucions. Aquestes aporten un complement informatiu que assegura la progressió discursiva i que és alhora un reforç expressiu. Les locucions com a connectors interoracionals coordinants poden ser adversatives, disjuntives, consecutives, explicatives o continuatives

Més amunt ens hem referit a la **discontinuitat** de les locucions conjuntives que introdueixen oracions comparatives (*com més feina ens entra, més despeses tenim*). També responen a aquests esquemes binaris les coordinades disjuntives i les distributives

No només s'ha polit els estalvis, *sinó que a més* ha demanat un crèdit
 (distributiva amb valor intensificatiu)
O t'espaviles *o* arribarem tard (disjuntiva)
Ara riu, *ara* plora (distributiva)
Com més gran em faig, *més* malpensada em torno (comparativa)

Algunes locucions conjuntives exigeixen un **ordre** determinat de les oracions que

enllacen. Amb excepció de les [estructures binàries](#) la majoria de les oracions compostes incorporen la loc. Conj. entre les dues oracions, però hi alguns casos en què la podem trobar a l'inici absolut de l'oració.

Cada vegada que rento el cotxe, plou (temporal)

Per tal que puguis concentrar-te, abaixaré la música (finals)

Només que ho digui una vegada, n'hi ha prou (condicionals)

Atès que les parts han arribat a un acord preliminar, se suspèn la sessió (causal)

Hi ha dos casos en què sempre apareixen en posició final absoluta i que aparentment no funcionen com a connectors interoracionals, i que a més a més dels respectius valors continuatiu i concessiu impliquen una elisió discursiva.

Vaig haver de renyar-lo *i tot* (continuativa)

Bé que s'ho mereixia, *per això* (concessiva)

Per complementar el gruix de 'estudi de les conjuncions i, en conseqüència, de l'oració composta que no s'ha fet en aquest document proposem uns enllaços que poden ser d'utilitat.

A la xarxa es poden trobar múltiples documents força similars sobre aquest tema, la majoria extrets de manuals. Aquests en són alguns que s'han cregut adients:

<http://www.uoc.edu/serveilinguistic/criteris/gramatica/conjuncions.html>

Servei lingüístic. Quadre de conjuncions

<http://www.upf.es/gl/salc/3/32/324/3241/324118/tms18003.htm>

Conjuncions de subordinació

<http://www.upf.es/gl/salc/3/32/324/3241/324118/tms18002.htm>

Conjuncions coordinants

http://www.ua.es/spv/formacio/unitats_superior/unitat_19_superior.pdf

Explicació general

<http://esadir.com/sintaxi/conjuncions>

Remarques sobre algunes conjuncions

<http://www.xtec.es/~aribas4/llengua/sintaxi/sub>

Proposta singular d'estudi de l'oració composta.

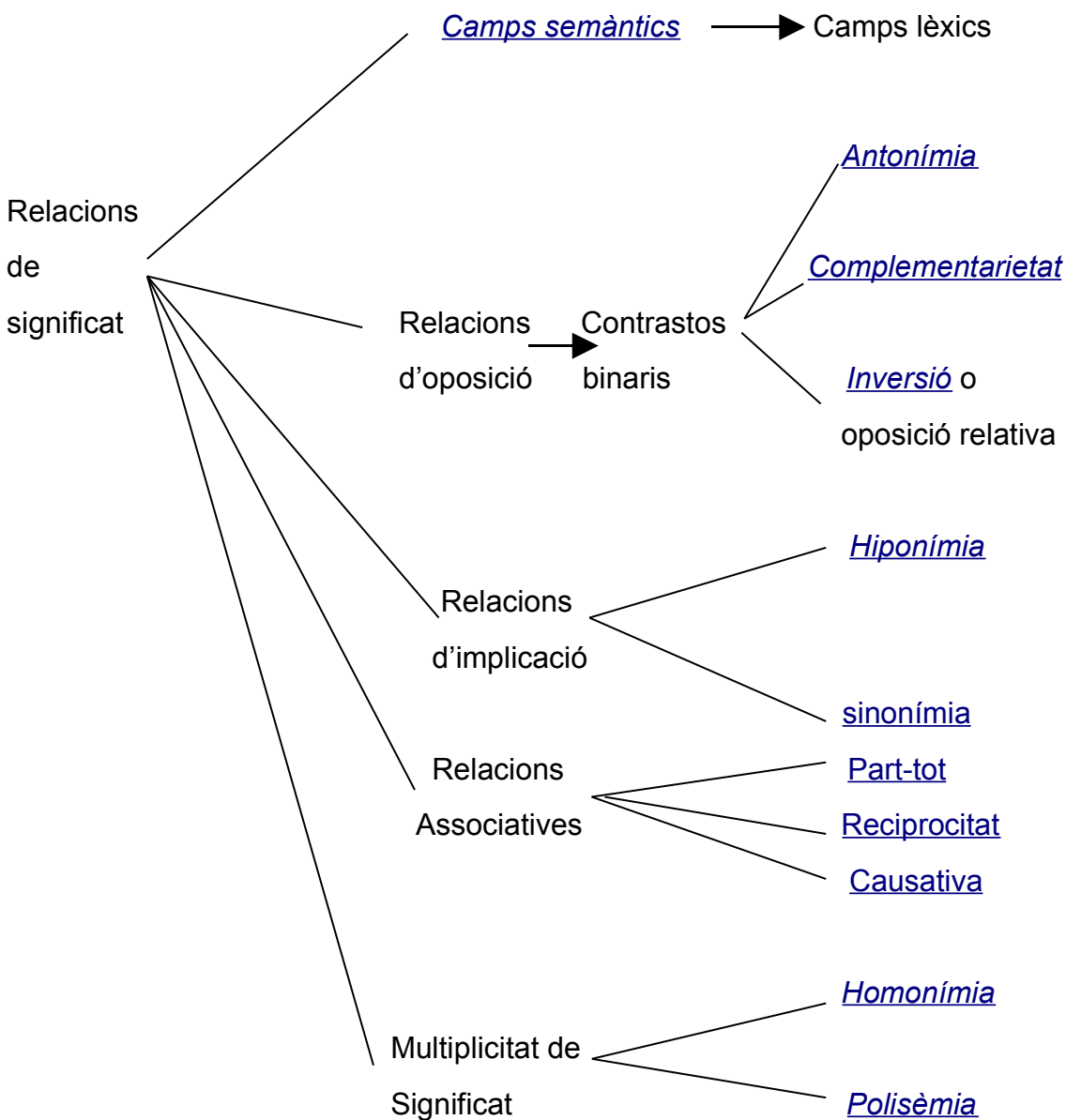
La part d'informació de les locucions conjuntives és de la Gramàtica del català contemporani. Paràgraf 8.2.1.2 morfologia volum I

S E M À N T I C A

La semàntica és el domini de la lingüística la finalitat del qual és l'estudi del significat

Sabem de manera intuïtiva que 'fondista' té dos significats distints: "persona que al seu càrrec una fonda" i "esportista especialitzat en curses de fons , que 'ample' és el contrari d'"estret' o que 'estomacar' vol dir el mateix que 'pegar'. Els parlants saben d'una manera més o menys conscient que existeixen relacions de significat entre els mots.

Un quadre de les relacions de significat que existeixen entre els mots és aquest.

Camps semàntics

Un **camp lèxic** és un conjunt de mots que comparteixen una part del seu significat, pertanyen a la mateixa categoria gramatical i tenen un terme genèric comú **_hiperònim_** que els engloba a tots (Ex.: ocell és hiperònim d'alosa, mallerenga, àguila...). El **camp semàntic** o associatiu és molt més vast, perquè inclou mots amb una part del seu significat comú, però pertanyents a categories gramaticals diverses i sense cap hiperònim general (E.: ocell, niu, bec, piular, piu-piu...) Una **família de paraules**, en canvi, és un conjunt de paraules relacionades semànticament i formalment, ja que comparteixen una mateixa arrel (Ex.: àguila, aguiló, aguilenc, aguileta, aguilot...) Teide 2n 1998

Relacions d'oposició

CONTRASTOS BINARIS

Considerarem que les relacions d'oposició s'estableixen entre parelles de mots. Així, 'gran' s'oposa a 'petit' i 'mascle' s'oposa a 'femella', que 'comprar' s'oposa a 'vendre' ...Com es pot veure aquestes parelles de mots tenen relacions d'oposició amb matisos diferents.

Entre 'gran' i 'petit', 'ample' i 'estret', 'clar' i 'fosc' es pot establir una escala de mesura: "és més gran que la Maria"; mentre que entre 'mascle' i 'femella', 'casat' i 'solter', 'naixement' i 'defunció' no es pot fer: *"En Pere és més casat que la Maria"

Els mots que permeten una gradació com:

La Maria no és tan simpàtica com l'Antònia = La Maria és més antipàtica;

S'anomenen **antònims o contraris**.

En canvi, els mots oposats no graduables l'afirmació d'un implica la falsedat de l'altre *El riu és més ample i estret, *Aquesta euga és mascle i femella; s'anomenen **complementaris o contradictoris** perquè tots es complementen per abastar tota

l'amplitud del significat: cert/fals, viu/mort, o estàs viu o estàs mort, així és viu implica no és mort i no és viu implica no és mort.²

exemples: guanyar /perdre/empatar, solter / casat / separat / divorciat / vidu

Dos mots són **antònims** si mostren una relació semàntica d'oposició gradual: calent/fred.,

Dos termes són **complementaris** si són mots oposats no graduals i la suma dels significats exhaureix el camp del discurs: pujar/baixar, engegat/apagat

Relació d'inversió o oposició relativa: L'un pressuposa l'altre. Aquesta relació es troba especialment en àrees del vocabulari que fan referència a les relacions socials (metge/pacient; mestra/alumna); relacions de parentiu (pare/fill, sogre/jove, avi/net), relacions temporals i espacials (sobre/sota, davant/darrere, dalt/baix, abans/després), algunes parelles de verbs (comprar/vendre, donar/rebre, anar/venir, preguntar/respondre)

Així: Si l'Antoni és l'avi d'en Pere, aleshores, en Pere és el nét de l'Antoni

La diferència amb els **complementaris** és que l'afirmació d'un implica la negació de l'altre . Si estic viva, aleshores, no estic morta.

Mentre que en els mots **inversos** un no implica la negació de l'altre, perquè es pot ser fill i pare, però que un sigui pare implica que tingui un fill

Les relacions d'oposició també són importants a l'hora de definir individus, objectes, llocs o idees, perquè la presència o l'absència d'un tret s'estableix en relació amb un altre

² Val a dir que la llengua transgredeix aquestes afirmacions perquè podem dir *estic més morta que viva*

Relacions d'implicació

Hiponímia .- És una relació estructuradora del lèxic que s'estableix entre un mot més específic [**hipònim**] i un de més general [**hiperònim**]. P. Ex. Embotit és l'hiperònim de llonganissa, fuet, bull, botifarra (blanca, negra, d'ou...), llom, secallona... que són els hipònims. I Tendresa, angúnia, afecte, odi...són hipònims de l'hiperònim sentiment.

Un hipònim manté una relació d'inclusió amb l'hiperònim . Els trets que conté l'hipònim també els té l'hiperònim:

La Maria sent tendresa per aquell ocell / La Maria té un sentiment per aquell ocell
La Maria menja fuet / La Maria menja embotit

I aquesta relació d'inclusió és en un sol sentit: si partim de la frase La Maria menja embotit , no podem afirmar que la Maria mengi fuet, podria menjar llonganissa, per exemple.

Els hipònims d'un hiperònim mantenen entre ells una relació d'incompatibilitat, d'aquí que s'anomenin **cohipònims**. Si sento tendresa no estic sentint angúnia ni fàstic ni llàstima.

La relació d'hiponímia entre els significats dels mots és un factor important per a la cohesió d'un text. La relació cohiponímica entre els [elements lèxics](#) col·labora al lligam de les oracions

“El propietari de la **casa** on viu Kochel i els llogaters diuen que a l'**habitació** del carter els gots, ampolles i porcellanes volen a plaer seu de l'una cambra a l'altra sense que ningú els toqui,[...] D'aquell dia estant aquesta noia «veu» cada vespre aquell individu en el propi **pis** i[...]"

J.V. Foix Telegrames

Observem que casa és l'hiperònim d'habitació (aquí no entesa com a sinònim de cambra") i de pis que són cohipònims entre ells.

Sinonímia.- En la parla col·loquial diem que dos mots són sinònims si tenen el mateix significat o una gran similitud de sentit.

La sinonímia total d'un mot hauria de complir aquests tres requisits:

Tots els seus significats són idèntics

Són sinònims en tots els [contextos](#)

Són semànticament equivalents en tot, fins i tot en les [connotacions](#)

La major part dels sinònims totals no ho són, són sinònims parcials; potser dur/portar serà de les poques parelles de sinònims totals, perquè no tenen connotacions diferents i són perfectament intercanviables en tots els contextos. Així: embolicar-se, enredar-se, emmerdar-se, embrancar-se, enfangar-se, enxarxar-se, empatollar-se són sinònims però no són intercanviables en tots els contextos.

Concloem dient que quan parlem de mots sinònims , en realitat, estem parlant de “quasisinònims”, ja que mantenen una relació de semblança, però no d'identitat total; o bé s'usen en dialectes o registres diferents, o tenen connotacions distintes.

Puc dir : No em molestis [+formal]

No m'empipis [+ familiar]

No m'emprenyis [+familiar] [+vulgar]

I tots són sinònims, malgrat que no els empràriem en els mateixos contextos.

Relacions associatives:

Part-tot : És la relació que ens permet lligar un [element lèxic](#) amb un altre en la mesura que un és la part i l'altre és el tot d'aquesta part: per exemple:

'la cara', el braç', l'aspecte' 'la veu' 'l'aparença' 'el tarannà' són part del tot 'persona', 'home' 'dona'... veiem que les parts del cos, les propietats psíquiques són la part , però també hi podríem incloure com a part els objectes vinculats a aquesta persona com les peces de vestir, objectes...

'finestra', 'terra', 'habitació', 'cortines', 'ambient', etc. són part del tot 'casa'

Aquest recurs ens permet referir-nos a les parts d'un mateix subjecte, objecte, idea un cop aquestes s'ha introduït en el discurs, i s'estableix una relació associativa entre els dos o més elements lèxics.

La relació de participació _part-tot_ és la que justifica bona part dels elements lèxics d'un discurs.

Causativa: Relació que s'estableix entre determinades parelles de verbs, un de transitiu amb significat causatiu i un altre, normalment pronominal, que expressa l'efecte. 'En Pere

trenca el gerro' (causa); 'El gerro s'ha trencat' (efecte). I amb un verb copulatiu podem expressar l'estat assolit 'El gerro està trencat' (estat).

Possibles parelles de verbs que afavoreixen la relació causativa: emmorenir/emmorenir-se, angoixar/angoixar-se, refredar/refredar-se, etc.

Reciprocitat o simètria: És la relació que s'estableix entre dos elements lèxics de manera que un és igual que l'altre i aquest ho és d'aquell : 'un gos s'assembla a un llop' o que la relació que tene és recíproca, com la de ser germans: 'En Pere és germà de la Júlia i la Júlia és germana d'en Pere'. Bàsicament torbarem aquesta relació en frases que expressin reciprocitat amb verbs com: 'assemblar-se', 'entrematar-se', entretocar-se', 'entremesclar-se', 'entrellaçar-se'...

(...) El petit, en Jaume, que s'havia aturat, s'assegué a terra, es tragué **les sabates** i **el jersei** i s'anà acostant a poc a poc, amb **la pell** esgarrifada sota els esquitxos, amb **els ulls** tancats i **els braços** davant de **la cara**, grinyolant com una bestiola. En Ramon li donà un cop a l'**esquena**: "Calla, burro!" criatures i minyones corrien i s'empaitaven, vermells de sol, **embogits** per **la calor**. (...)

Mercè Rodoreda "Mirall trencat". Capítol XVI

- 'la pell', 'els ulls', 'els braços', 'la cara' 'l'esquena' són parts del tot que és 'en Jaume'.
- 'les sabates' i 'el jersei' també són part de 'en Jaume'.
- 'criatures' i 'minyones' estableixen una relació semàntica de reciprocitat gràcies al verb 's'empaitaven'
- 'la calor' és la causa que 'criatures i minyones' embogixin.

Multiplicitat del significat

Es parla d'**homonímia** quan hom es refereix a la relació entre dos o més mots que es pronuncien [**homòfons**] i/o s'escriuen [**homògrafs**] igual, però tenen un significat diferent. El verb 'dur' i l'adjectiu 'dur' són homònims perquè malgrat que s'escriuen i es pronuncien igual els significats són diferents; altres exemples són gel, banc, gat.

Els homòfons són mots amb distinta grafia però amb pronúncia idèntica

(probablement aquest fet dependrà del dialecte en què es parli); per exemple pagar/pegar, fals/falç, cub/cup.

Polisèmia .- És una relació de significat entre mots amb la mateixa forma fonètica però que tenen un significat que, tot i ser diferents, estan relacionats entre si. P. ex. 'peu', 'peu d'escala', llum de peu', 'peu d'una muntanya'. O 'ratolí' que a partir de la comparació 'aparell que és com un ratolí', 'ratolí' també té un significat informàtic.

Un mot serà **polisèmic** si té dues o més descripcions semàntiques (significats) a les quals es pot reconèixer un sol origen **etimològic** .

Cal recordar que els **homònims** són mots diferents amb la mateixa forma; que poden ser atribuïts a orígens etimològics diferents

Així, els mots homònims tindran entrades diferents al diccionari i els polisèmics tindran la mateixa entrada.

Exemple de polisèmia

Fuet *m.* Corretgera, cordeta, etc. fixada a un mànec, amb què es colpeja els cavalls, els muls i altres bèsties.// Llonganissa llarga i prima deixada assecar.

Exemple d'homonímia

Pam *m.* Distància que hi ha entre la punta del dit polze i la del dit petit tenint la mà oberta i els dits estesos.

Pam *m.* Onomatopeia del soroll que fa un tret, un cop violent.

Veiem que sovint per determinar amb exactitud si una paraula és polisèmica o homonímica s'ha de consultar el diccionari

VERBS PRONOMINALS

Un verb pronominal és un verb que du un pronom feble que no estableix cap relació anafòrica amb cap altre sintagma del text i, per tant, no fa cap funció sintàctica en l'oració.

Quan estudiem els verbs pronominals hem de tenir present si ho són o no; és a dir, si porten un pronom gramaticalitzat al verb i que hi concorda en nombre i persona però que no té antecedent _

Sense el pronom el verb té un sentit diferent a) o simplement no existeix b)

a) Veig la casa // hi veig molt bé amb aquestes ulleres

b) La Maria es queixa de tot// * La Maria queixa de tot

Aquest pronom té la mateixa persona i nombre del verb, però recordem que no substitueix cap element, està gramaticalitzat.

Un dels problemes que tenim a l'hora d'analitzar és saber si un verb és pronominal a) o bé és un verb amb un pronom en forma reflexiva b)

a) Em quedo a dormir ! *Em quedo a mi mateixa a dormir

b) Em miro al mirall Em miro a mi mateixa al mirall

Fixem-nos que quan el verb és pronominal a) **no hi podem afegir 'a mi mateixa'** perquè el pronom no substitueix cap altre element de l'oració. A b), en canvi, sí.

Aquesta prova, és convenient de recordar-la perquè a vegades hi ha certa dificultat de saber si un verb és pronominal o reflexiu

A la tardor, quan les fulles **es tornaven** de color de foc, jugaven a **enterrar-se**. **S'ajeien** a terra sota els arbres, **es posaven** grapats de fulles al damunt i esperaven que en caiguessin més. Quan en baixava una cridaven: "Vine!" I la Maria deia que la fulla sempre queia damunt del que l'havia sabut cridar més bé. Respiraven amb delícia aquella olor de podrit i arrencaven els bolets de les soques. La Maria ja sabia que aquell món d'ombres i de branques no duraria sempre. El papà i la mamà deien: "Quan la Maria serà gran..., quan la Maria **es casarà**..."

Mercè Rodoreda "Mirall trencat" Capítol XVII

"**Es tornaven**" Verb pronominal perquè no podem dir * "les fulles tornaven a elles mateixes de color..."

"**Enterrar-se**" no és pronominal perquè poden dir "jugaven a enterrar a ells mateixos".

"**S'ajeien**" no és pronominal perquè poden dir "ajeien a ells mateixos a terra".

"**Es posaven**" no és pronominal perquè poden dir "posaven a ells mateixos grapats de fulles..."

"**Es casarà**" és pronominal perquè no podem dir * "quan la Maria casarà a ella mateixa..."

L'Eladi parlà de la Maria, d'allò que potser **hi havia** entre els germans... De tant en tant **s'eixugava** la suor del front i del coll. Aquella pudor de tancat i aquella bombolla i el notari Riera que semblava que no **hi fos**...(...) Però ¿Per què dimoni l'Eladi **s'havia ficat** la filla de l'artista a casa, amb la dona i amb els fills legítims? **Hi hauria hagut** mil maneres de resoldre aquell problema més intel·ligentment. Molt bonic, és clar, la filla natural a casa... però en pagava les conseqüències. Sempre **s'han de pagar** les conseqüències d'una ximpleria, sentencià mentalment. Ja només faltava un incest en aquella família.

Mercè Rodoreda "Mirall trencat" Capítol XIII

"**Hi havia**", "Hi hauria hagut": verb pronominal impersonal.

"**S'eixugava**". Verb transitiu, no és pronominal perquè podem dir "eixugava la suor a ell mateix"

"**Hi fos**" verb pronominal, 'ser-hi tot (algú)', que vol dir : Tenir pertorbades les facultats mentals, estar mancat d'enteniment, no actuar com cal.

"**S'havia ficat**" verb transitiu perquè podem dir "L'Eladi havia ficat la 'seva' filla de la cupletista a casa". És el que s'anomena un datiu de possessió, de fet el pronom feble hi és en lloc del possessiu.

"**S'han de pagar**" El pronom "es" ens fa l'oració impersonal, fixem-nos que podríem dir: "Hom ha de pagar sempre les conseqüències..." i el sentit de la frase no variaria.

Amb verbs que **demanen un CRV** (c. de règim verbal) no hi ha gaire dificultat per reconèixer-los. verbs com : abstenir-se, acarcanyar-se, adir-se, adonar-se, aferrissar-se, entossudir-se, escarrassar-se, penedir-se, rebel·lar-se, etc.

Aquest color s'adiu amb tot

No s'adona que ho fa malament

T'entossudeixes a venir encara que no et trobis bé.

Es penedeix de tot el que li va dir

Ens rebel·larem contra la direcció

S'acarcanya d'aigua i li farà mal

Fixem-nos que en cap cas hi podem afegir 'a mi, tu,...mateix'

Recordem que **els verbs pronominals són intransitius**. Verbs com: agenollar-se, capténir-se, abaltir-se, aclofar-se, acarnissar-se, agemolir-se, (de)candir-se, cruspír-se, empattollar-se, empassar-se, esquitllar-se,

Però menjar-se, cruspír-se , beure's i similars són transitius:

Ens cruspírem un pollastre.

Sovint indiquen una activitat interna que es produeix en la persona o cosa designada pel subjecte: enrabiar-se, admirar-se, doldre's, equivocar-se, recordar-se, oblidar-se, riure's, pensar-se, creure's, morir-se, evaporar-se (l'aigua), fondre's (el glaç)

ATENCIÓ: BAIXAR, CALLAR, CAURE, MARXAR, PUJAR, RIURE, SORTIR no són pronominals en català

APRIMAR-SE, ENTRENAR-SE, ESCAPAR-SE, IMAGINAR-SE, PENTINAR-SE són pronominals en català

Més informació sobre els verbs que són pronominals o no en català en aquest enllaç:

<http://esadir.com/search?SearchableText=verbs+pronominals&Criteri=Titol>

Amb verbs transitius **en lloc del verb en la veu passiva** s'empra sovint la forma pronominal d'aquest verb:

Aquesta tela es ven molt bé

Això es porta molt

Aquestes festes se celebren a l'estiu

Amb verbs intransitius o copulatius s'empra la partícula 'se' i es tracten com a pronominals per tal **fer la frase impersonal**. Frases com aquestes, en les quals no es determina qui és l'autor de l'acció, poden reemplaçar-se per frases construïdes pel pronom 'hom' com a subjecte i el verb en singular:

En aquesta direcció s'arriba al mar/ En aquesta direcció hom arriba al mar

Quan s'és jove, tot queda bé / Quan hom és jove. tot queda bé

Verbs no pronominals: ús reflexiu i recíproc dels pronoms

Els pronoms **reflexius** són els que tenen com antecedent el subjecte de l'oració, hi estableixen una relació anafòrica i, per tant, fan una funció sintàctica, complement directe o indirecte, dins l'oració:

La Maria es mira al mirall- CD // La Maria mira a ella mateixa al mirall

La Maria es mira la cara al mirall- CI // La Maria mira la cara a ella mateixa.

Observem que quan el pronom és reflexiu sempre es podrà substituir per a ell/a,

nosaltres...mateix/a/s/es.

Els verbs que en combinació amb els pronoms 'nos', 'vos', 'se' expressen una acció donada i rebuda alhora per cadascun dels qui la realitzen els anomenem **recíprocs**. Aquí el pronom sí que té funció sintàctica, fa de complement directe, perquè té com a antecedent el subjecte de l'oració que és plural perquè es pugui expressar la idea que és **una acció que la fa l'un a l'altre**.

La Maria i la Cristina es molesten

Ens enganyàvem mútuament

Es miren l'una a l'altra

Aquí tenim algun exemple de frases de verbs amb el pronom gramaticalitzat, entre parèntesi hi ha l'oració més o menys equivalent.

Se n'ha anat tot sol (ha marxat tot sol) *anar-se'n*

S'ho passa molt malament (pateix) *passar-s'ho*

La va dinyar abans-d'ahir (va morir abans-d'ahir) *dinyar-la*

No les té totes (Està esporuguida) *tenir-les totes*

No hi havia ningú (El lloc era desert) *haver-hi*

Em penso que té gana (Crec que té gana) *pensar-se*

Quadres de verbs pronominals trets de la " Gramàtica del català contemporani" volum II, sintaxi, paràgraf 6.5.10.

Verbs pronominals amb el pronom en acusatiu

VERB	SIGNIFICAT	EXEMPLES
ballar-la	passar tripijocs	Tota la nit que la ballem, amb la història de les trucades anònimes
cagar-la	equivocar-se de mig a mig	El 99 % dels cops que obre la boca, la caga
campar-se-la	guanyar-se la vida, arreglar-se	Se la campen com poden
carregar-se-la	ser culpats	El seu germà fa les malifetes, però : se la carrega ell
dinyar-la	morir	Avui l'ha dinyada el gamarús del seu oncle
fer-la, fregir-la, pegar-la	fer una mala passada	Si no te l'ha fet, te la farà
fer-ho	fer l'amor	Quan ho fan se'ls sent per tota l'escala
fer-s'ho	resoldre la situació pixar-se o cagar-se	No sé com s'ho fa, però sempre se'n surt El nen s'ho ha fet al damunt
Jugar-se-la	arriscar, apostar	Te la jugues, fent campana a l'escola; tu mateixa
passar-la	patir	Ja l'ha passat, ja, aquesta àvia
Pelar-se-la	masturbar	¿Te la pela sovint, la teva amant?
Pirar-se-les	marxar	Jo me les piro, que això no m'agrada
tenir-se-les, haver-se-les	barallar-se	No sé per què, però els de la junta se les tenen contínuament
fer-la bona (a algú)	cometre un error	¡Ara sí que me l'has feta bona!
passa (-se)-la	patir	Des que van morir els seus pares, (se) l'ha passada molt magra
passar-(s')ho	passar el temps, divertir-se	S'ho passen molt bé a la platja
Tenir-les	en or. neg., tenir por, desconfiar	Espero que vinguin, però no les tinc totes

Verbs pronominals amb el pronom 'en'

VERBS	SIGNIFICAT	EXEMPLES
pujar-se'n (valencià)	anar de baix cap amunt	El gat se n'ha pujat a l'arbre
baixar-se'n (val.)	anar de dalt cap avall	Se n'ha baixat del cotxe en marxa
anar-se'n	marxar, desaparèixer	Se n'ha anat amb el millor de l'home
tornar-se'n	marxar al lloc de partença	Me'n torno a Tortosa dimarts
sortir-se'n	quedar airós en una dificultat, reeixir	Encara no entenc com se'n va sortir, amb tanta gent fent-li la guitza
entrar--se'n (val.)	encongir-se	Si rentes el jersei amb aigua calenta, se n'entrarà
venir-se'n (val.)	venir, acompanyar; enfonsar-se	Vine-te'n a casa / El sostre d'aquesta casa se n'ha vingut
estar-ne	estar enamorat, (tenir en compte)	N'està molt, de la seva dona
dir-ne	anomenar	Del melic aquí se'n diu llombrígol
haver-n'hi per (a) tant	no tenir gaire importància	No n'hi ha per (a) tant; aquest error no té importància
saber-ne, de la missa, la meitat	conèixer poc o malament	Es glorieja de saber-ho tot sobre aquest tema, però no en sap, de la missa, la meitat
Dir-ne de tots colors Dir-ne de verdes i de madures	Dir molts penjaments d'algú	No es parla amb ell i en diu de tots colors Des que s'ha separat en diu de verdes i de madures
Tenir-ne prou amb/de	Ser suficient	En tinc prou amb la vostra visita

Verbs pronominals amb el pronom 'hi'

VERB	SIGNIFICAT	EXEMPLES
caure-hi, filar-hi	arribar a comprendre, encertar	Ara hi caic, que he fet tard
clissar-hi, veure-(s')hi	tenir visió	Sense ulleres no hi clisso ni gota
Conèixer-s'hi Conèixer-se	ser evident, notar-se	Quan haurem pintat la sala, s'hi coneixerà
Entendre-hi	ser coneixedor, saber d'alguna cosa	Jo d'enologia no hi entenc
Entendre-s'hi	trobar la manera de no confondre's i avançar	Amb tants papers no m'hi entenc
Fer-hi	intervenir, influir	No hi podem fer res / També hi deu fer que ell sigui feble
Fer-s'hi, fer-se	tenir relacions, avenir-se	Encara que són família, no es/s'hi fan gaire
Jugar-s'hi	apostar	¿Que t'hi jugues que arriba ella primer?
Llucar-hi	veure-hi	Amb tan poca claror, no hi llucarem
Mirar-s'hi, pensar-s'hi	reflexionar molt abans de fer una cosa	Es una decisió molt important i crec que t'hi hauries de mirar més
Palpar-hi	tenir tacte	No se què em passa a la mà, noto que no hi palpo
Sentir-hi	tenir oïda	No hi sent d'una orella
Ser-hi	intervenir, participar	Quan es parla de beneficis, tothom hi vol ser
Tocar-hi	fer raonaments encertats; en oracions negatives, estar boig	Trobo que hi toques, quan parles de política / No hi toca, cada dia diu coses més estranyes
Tornar-s'hi	respondre	Si t'insulten. torna-t'hi
Trobar-s'hi	sentir-se còmode	No t'hi troba, fent de cap de relacions públiques
Valer-(s')hi	estar permès	No (s')hi val a badar
Dir-hi la seva	opinar	Deixa que cadascú hi digui la seva
¡Ja hi som! / Ja hi tornem	repetir, succeir mes d'una vegada	¡Ja hj som! Sempre posen la mateixa cançó
No ser-hi tot	estar o ser boig	Pobre home, no hi és tot

V O C A B U L A R I

Accepció	Cadascun dels sentits d'una paraula registrats al diccionari
Agramaticalitat	Condió de formació incorrecta d'una construcció sintàctica. Les construccions agramaticals contravenen alguna de les regles gramaticals de la llengua i resulten incorrectes per als parlants.
Connotació	Conjunts de valors afectius o d'associacions secundàries que un terme és capaç d'evocar, suggerir o implicar. La connotació va més enllà de la denotació , és una associació extrasemàntica que, sense alterar el concepte, l'enriqueix afegint altres valors. Així, 'roig' està connotat amb un cert sentit polític, amb una idea de perill, de passió, etc.
Context	Conjunt d'idees i de fets continguts en un escrit o en un discurs que permeten de determinar el sentit d'un fragment, una frase o un mot que hi apareixen. <i>Treure una paraula del context.</i>
Coreferència	Relació sintàcticosemàntica establida entre els elements nominals d'una oració que remeten a un mateix referent.
Coreferents	Que tenen el mateix referent
Datiu de possessió	Pronom feble de datiu (reflexiu o no) que s'utilitza en lloc d'un complement del nom o un pronom possessiu per assenyalar el posseïdor. Ex.: <u>Li</u> rento el cap (= el seu cap), <u>Em</u> rento les mans (=les meves mans). El pronom feble datiu de possessió, com el pronom de datiu de CI, pot ser doblat per un SN precedits de la preposició <u>a</u> : <u>Li</u> he vist l'esquena <u>a la Maria</u> . <u>Et</u> donaré la mà <u>a tu</u> .
Denotació	Aspecte central del significat d'un mot, un cop exclosa la connotació , que li és complementària. Una paraula com 'sal' pot ser definida denotativament com 'clorur de sodi' (les definicions científiques han de ser estrictament denotatives), o bé com 'una de les substàncies que s'empra per cuinar determinats aliments'. A més d'aquestes significacions, la paraula 'sal' en pot desvetllar d'altres, pertanyents al domini connotatiu com 'gràcia', 'agudesia', 'simpatia'.
Element lèxic	Unitat mínima utilitzada en el llenguatge verbal, pot ser un mot o més d'un amb un sol significat.
Especificador	Categoria que típicament apareix a l'esquerra del nucli dins d'un sintagma, el determina o el quantifica: el primer fill.
Etimologia	Estudi de l'origen de les paraules. D'on provenen i l'evolució que han seguit fins arribar a l'estat actual.
Gramaticalització	Procés pel qual un mot, una expressió o una unitat lèxica qualsevol es converteix en simple instrument gramatical amb la pèrdua del seu contingut significatiu inicial.
Habilitació	Procediment per crear mots. Consisteix a canviar un mot de categoria morfològica per crear-ne un de nou, sense afegir-hi

	cap afix, però amb el mateix significat: p. ex. 'el menjar' (substantiu) 'menjar' (verb); 'així' (pronomen demostratiu i conjunció), 'un guisat' (substantiu) 'guisat' (verb).
Modificador	Element que modifica el nucli del sintagma nominal. Són modificadors del SN els adjectius, les O. de relatiu especificatives o els SP en funció de CN.
Paràfrasi	1) Ampliació explicativa d'un enunciat o d'un text per tal de fer-lo més intel·ligible. 2) Construcció que conté la mateixa informació que una altra, però amb una estructura sintàctica amb un lèxic diferent. Així: <i>En Pere sempre diu que sí = sempre diu que sí en Pere; La Maria menja pomes i la Pepeta la mira = ...i la Pepeta mira la Maria</i> (paràfrasi gramatical). <i>La filla de la meva germana = la meva neboda</i> (paràfrasi semàntica)
Pragmàtica	Àrea disciplinària que enfoca l'activitat verbal des del punt de vista de l'ús i dels usuaris del sistema en les circumstàncies concretes en què es realitza l'intercanvi lingüístic
Proforma	Terme genèric que engloba tots els possibles elements que funcionen com a substituïts d'altres elements. Així, a més dels pronoms, que es diu que substitueixen noms o SN i que són la classe més esmentada de proformes, hi ha els proverbs i prosintagmes verbals com 'fer-ho' que no podem dir que sigui un pronom només, perquè no substitueix noms o SN només: <i>'En Joan es renta les mans sovint però la Maria no ho fa mai'</i> .
Referent	El referent pot ser una cosa, un esdeveniment, un estat d'ànim, tots tres pertanyents al món real. P. ex. <i>Vaig veure un cotxe aparcat, era un cotxe molt estrany...</i> (es refereixen al mateix cotxe, tots dos tenen el mateix referent perquè parlem del mateix cotxe). <i>Mentre la grua s'enduia un cotxe vaig veure un cotxe mal aparcat</i> (estem parlant de tres cotxes en el món real, no són coreferents).
Relacions lèxiques	Relacions dels significats de les unitats lèxiques.
SN definit	SN que identifiquem com a coneguts en el text. Es consideren SN definites els noms propis, i dels determinants, l'article definit (el, la, en, ...) i el demostratiu (aquest).
SN indefinit	SN indefinit són els que no duen cap determinant o un determinant que no sigui ni article definit ni demostratiu. Per. ex.: <i>un noi; compro, tres, algunes, moltes, un parell de pomes.</i>

Categories morfològiques	
Subs.	Nom o substantiu
Det.	Determinant
Pron.	Pronom
Adj.	Adjectiu
Adv.	Adverbi
Prep.	Preposició
Conj.	Conjunció
V.	Verb
Categories gramaticals	
SN	Sintagma nominal
S Adj	Sintagma Adjectival
SV	Sintagma verbal
S Adv	Sintagma adverbial
SP	Sintagma preposicional
Funcions sintàctiques	
Subj	Subjecte
Pred	Predicat
CN	Complement del nom
C Adj	Complement de l'adjectiu
C Adv	Complement de l'adverbi
CD	Complement directe
CI	Complement indirecte
CRV	Complement de règim verbal
C Pred	Complement predicatiu
C Ag	Complement agent
Atr	Atribut
CC	Complement circumstancial
CCI,t,m,i	CC de lloc, temps, mode, instrument...
Classes d'oracions	
O.	Oració
Coor.	Coordinal
Sub.	Subordinada
Subs.	Substantiva
Adj.	Adjectiva
Relat.	Relativa
Adv.	Adverbial